

จดหมายข่าว

ปีที่ 11 ฉบับที่ 4/58, พ.ศ. 58

www.sklonline.com

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแสน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

บรรณาธิการ

สวัสดีค่ะ ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 4 แล้วนะคะ เผลอแปบเดียวก็ผ่านครึ่งปีเข้าไปแล้ว ทางทีมงานสำรวจฯ บอกว่าชาวบ้านเริ่มทยอยจับสัตว์น้ำกันได้ มากขึ้นแล้วตามทำขึ้นสัตว์น้ำเริ่มครึกครื้นอีกครั้งหลังจากหยุดพักเนื่องจากลมแรงไม่สามารถทำการประมงได้ และช่วงนี้ใน ทะเลสาบสงขลาเริ่มมีความเค็มเคลื่อนตัวเข้าไปในเขตพื้นที่ทะเลสาบตอนกลาง สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (ประมง เก้าแสน) ได้ทำการปล่อยกุ้งกุลาดำลงไปแล้ว ประมาณ 4 ล้านตัว และกำลังผลิตปล่อยเพิ่มเติมอีกรุ่น รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ก็ปล่อยลงไปบ้างแล้ว และในส่วนพื้นที่ที่ได้ปล่อย

กุ้งก้ามกรามไปแล้วก็มีเสียงบอกรว่าเริ่มเห็นตัวกุ้งบ้างแล้ว แต่อย่าลืมนะคะว่าต้องรักษาลิ่งแวดล้อมเพื่อสัตว์น้ำที่ปล่อยมีอัตรารอดสูงเคารพกฎกติกาในการทำการประมง เพื่อที่จะทำให้เกิดประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรประมงสูงสุด

ในส่วนของแพปลาชุมชนก็คงจะมีเงินสะพัดกันอีกระลอกหลังจากที่ซบเซากันมาประมาณ 1-2 เดือน ทั้งแพปลาที่คูชุด และแพปลาบ้านช่องพิน ซึ่งได้ข่าวว่าแพปลาคูชุดได้มีการสร้างผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำอินทรีย์ โดยการประสานงานของแพปลาบ้านช่องพินที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น ผลิตภัณฑ์กุ้งแห้งอินทรีย์ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ดีทีเดียว

อรัญญา อัครอารีย์

บริษัทเซฟรอน ร่วมกับ สถาบันฯ จัดทำโครงการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อปล่อยลงแหล่งน้ำธรรมชาติและอ่าวไทย

บริษัทเซฟรอน ประเทศไทย สํารวจและผลิต จำกัด ร่วมกับสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง กองวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง กรมประมง จัดทำโครงการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อปล่อย ลงแหล่งน้ำธรรมชาติและอ่าวไทย โดยความสำคัญขอโครงการมีดังนี้

- สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สังกัดกรมประมง จังหวัดสงขลา มีภารกิจหน้าที่ในการศึกษา ค้นคว้าวิจัยและพัฒนา ด้านการประมง รับผิดชอบดูแลชายฝั่งทะเลอ่าวไทยของจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำมาก โดยเฉพาะพื้นที่ทะเลสาบสงขลา แหล่งน้ำที่เชื่อมต่อกับทะเลอ่าวไทย

- แต่ปัจจุบันชุมชนรอบ ๆ ทะเลสาบมีขนาดใหญ่ขึ้น ประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการบริโภคสัตว์น้ำมีมากขึ้น ทำให้มีการจับสัตว์น้ำมาก จนเกินศักยภาพการผลิตของธรรมชาติ ผลผลิตสัตว์น้ำจึงเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง

โครงการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อปล่อยลงแหล่งน้ำธรรมชาติและอ่าวไทย เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและบริษัทเซฟรอน ประเทศไทย สํารวจและผลิต จำกัด เพื่อใช้เป็นต้นทุนในการผลิตสัตว์น้ำสำหรับแจกจ่ายให้กับหน่วยงานภาครัฐและประชาชน สัตว์น้ำที่จะผลิตและปล่อย ได้แก่ กุ้งก้ามกราม กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย ปลาตะกรับ ปลากระพงขาว และปลานวลจันทร์ทะเล เป็นต้น

โดยบริษัทเซฟรอนได้สนับสนุนงบประมาณ จำนวน 500,000 บาท เพื่อใช้ในการผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำจำนวน 5,000,000 ตัว ในระยะเวลา 1 ปี และเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2558 ที่ผ่านมา คุณนิวัตร สุขวิสิทธิ์ หัวหน้าฝ่ายซ่อมบำรุงหลุมผลิตปีโตรเลียม บริษัทเซฟรอน ประเทศไทย สํารวจและผลิต จำกัด และคณะ ได้ร่วมปล่อยพันธุ์กุ้งกุลาดำ จำนวน 100,000 ตัว พร้อมกับเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ บริเวณชายฝั่งทะเล หน้าอาคารสำนักงานสถาบันฯ นอกจากนี้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาแล้ว ยังได้โครงการนี้มาช่วยเสริมอีกแรง นับว่าเป็นโชคดีของชาวประมงครับ...

อรัญญา อัครอารีย์

สารพันสัตว์น้ำ : ปลากระสูบขีด ปลาโสด (โต)

(ชื่อสามัญ: Hampala barb, Transverse-bar barb)

มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Hampala macrolepidota* อยู่ในวงศ์ปลาตะเพียน (Cyprinidae)

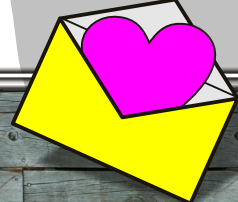
ลักษณะ : ลำตัวค่อนข้างยาว ปากกว้าง ปลายขากรรไกรบนยาวถึง หรือเลยแนวขอบหน้าของตา มีหนวดที่ปลายขากรรไกรด้านบนคู่ ก้านครีบ แข็งก้านสุดท้ายของครีบหลังมีขนาดใหญ่ด้านหลังเป็นหยัก ถीलำตัวมีสี เหลืองปนน้ำตาล ครีบต่างๆมีสีแดง มีแถบสีดำแคบ ๆ พาดตาม แนวขอยครีบหางทั้งด้านบนและด้านล่างและมีแถบสีดำพาด

ขวางลำตัวบริเวณใต้ครีบหลัง ซึ่งจะจางไปเมื่อโตขึ้น ตัว เต็ม วัยมีขนาดใหญ่ที่สุดประมาณ 70 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : อาศัยในแหล่งน้ำจืดตามแม่น้ำลำคลอง มีความว่องไวปราดเปรียว และตื่นตกใจง่าย โดยทั่วไปมีนิสัย ก้าวร้าว กินลูกกุ้ง ลูกปลา และแมลงน้ำเป็นอาหาร

การแพร่กระจาย : ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และลำคลองต่างๆไหลลงสู่ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน และทะเลสาบตอนกลาง

ฉวีวรรณ หนูหนู

เปิดใจใส่จดหมาย

พี่น้องตำบลแห่งหนึ่ง จ.สงขลา ขอเปิดใจกับทีมงานจดหมายข่าวครับ อัดอั้นมานาน ขอ สักสองสามเรื่องเถอะนะ แต่ไม่ขอเอ่ยนามและสถานที่ จัดไปได้เลยครับทีมงานจดหมายข่าว พรอมที่จะเป็นกระบอกเสียงให้กับท่านทุกความรู้สึก ทุกความคิดเห็นทีมงานจดหมายข่าวของ เรายินดีครับ

เรื่องแรก เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานปราบปรามอวนรุนน่าจะมีการสับเปลี่ยนบ้าง เพราะบาง คนอยู่ในพื้นที่มานานมีความสนิทสนมกับทีมงานอวนรุนเป็นอย่างดีคงเป็น เรื่องยากที่คนใกล้ชิดสนิทสนมจะทำร้ายพวกเดียวกันเอง (เป็นอีกหนึ่งมุมมองที่มีเหตุผลและน่ารับฟังครับ)

เรื่องที่สอง ถ้าปล่อยให้ไซ้หนอนเคลื่อนทะเลสาบต่อให้กรมประมงปล่อยกุ้งปล่อยปลาเป็น ลานลานตัวก็ไร้ประโยชน์ ถ้ากรมประมงแก้ปัญหาไม่ได้พวกเราก็จะขอทำบาง (ผมเข้าใจความรู้สึกของท่านดีครับ แต่ที่เราแก้ปัญหาทะเลสาบไม่ได้ เป็นเพราะแนวคิดลักษณะนี้แหละครับ เห็น เพื่อนทำแล้วเราทำบาง ถ้าทำแล้วเป็นประโยชน์ก็ไม่เป็นไรครับ แต่ถ้าทำแล้วมีแต่โทษเราก็ไม่ควรที่จะทำนะครับ ต้องรวมพลังต่อต้านและไม่สนับสนุนต่างหากละครับมันถึงจะถูกต้อง)

ขอขอบคุณทุกความรู้สึกและแนวคิดดี ๆ มากครับ ที่พวกท่านได้แสดงความรู้สึกและแนว คิดดี ๆ เพื่อที่พวกเราทุกคนจะได้รวมกันแกรวมกันสร้างสิ่งที่ดี ๆ ในการนำพาทะเลสาบสงขลา ของเราไปในทิศทางที่ดีได้ต่อไป

จำนง ถิราวุฒิ

สถานการณ์ประมงรอบทะเลสาบสงขลา ประจำเดือนเมษายน 2558

ไซ...ไซ...โย...โย...ไซโย ไซโย ขึ้นต้นสรุปสภาวะทะเลสาบเช่นนี้ไม่ได้หมายความว่าผมจะชวนท่านไปแห่นาค หรือแห่ขันหมากที่ไหนหรอกนะครับ แต่เป็นความเชื่อ ผมเชื่อว่าอีกไม่นานทะเลสาบสงขลาของเราจะได้ยินแต่เสียงแบบนี้ของพี่น้องชาวประมง แต่เดี๋ยวก่อนครับ อย่าเพิ่งเชื่อในสิ่งที่ผมบอก เพราะปัจจัยหนุนความเชื่อนี้มันมีอยู่หลายอย่าง เช่น เราต้อง ลด-ละ-เลิก ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทะเลสาบ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เครื่องมือที่ทำลายล้างสูง การรุกรานเขตอนุรักษ์ การจับสัตว์น้ำที่ไม่ได้ขนาด ทั้งหมดนี้ถ้าเราทำได้ การพูดคำว่า “ไซโย” มันคงอยู่แค่ปลายลิ้นไข่ม้อยครับ

สำหรับสภาวะรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลาช่วงนี้ ถึงแม้ว่าคลื่นลมจะเริ่มเข้าสู่สภาวะปกติ แต่สัตว์น้ำที่จับได้ในบางพื้นที่ยังถือว่าน้อยอยู่และเริ่มมีเสียงบ่นจากชาวประมง น้องกุ้ง น้องปลาจำไปอยู่ที่ไหนกันจะ ทำไม่ถึงหาไม่เจอ ถ้าสัตว์น้ำพวกนี้พูดได้มันคงจะบ่นเหมือนกันแหละครับ แล้วหนูจะอยู่ได้อย่างไร ทั้งไซ ทั้งโพงพาง ขอดตายดีกว่า ฮือ...ฮือ...ฮือ เอาละเรามาดูบรรยากาศแต่ละพื้นที่นะครับว่าเป็นเช่นไรบ้าง

ทะเลสาบตอนนอก...คิดอยากจะกินกุ้งต้มยำตัวใหญ่ ๆ สักหนึ่งหม้อ เตรียมอุปกรณ์ต้มยำไว้อย่างดี แล้วออกทะเลไปจับกุ้งหวังเอามาต้มยำ ฮา ฮา ฮา มีหวังครับเตรียมแก้อ เพราะตอนนี้กุ้งตัวใหญ่ที่นี้ค่อนข้างหายากครับแต่ถ้ากุ้งตัวเล็ก ๆ มีไม่เคยขาด สัตว์น้ำที่จับได้มี กุ้งหัวแข็งเล็ก 400-500 กก. กุ้งหัวมัน 100-110 กก. ปูม้า 30-40 กก. ขนาดปูม้าเล็กไปนิดหนึ่งครับ ถ้าเป็นได้ขอวอนพี่น้องทะเลสาบสงขลาตอนนอก ช่วยคัดขนาดการจับหน่อยจะดีกว่ามัย หรือถ้าให้ได้ตัวโตช่วยขยายตาวันหน่อยก็ดีนะครับ

ทะเลสาบตอนใน...ถือว่าเป็นแหล่งทำเลทองของทะเลสาบสงขลาจริง ๆ ครับ กุ้งปลามีไม่เคยขาด ถึงแม้ว่าบางช่วงบางตอนสัตว์น้ำบางชนิดอาจจะหายหน้าหายตาไปบ้าง แต่ก็มีสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ขึ้นมาทดแทนเสมอ สัตว์น้ำสำคัญ ๆ ที่จับได้ กุ้งก้ามกราม 30-35 กก. กุ้งหัวมัน 1,000 -1,100 กก. กุ้งนา 90-100 กก. ปลาแป้นเล็ก 80-90 กก./วัน

ทะเลหลวง...กุ้งก้ามกรามที่เคยเป็นพระเอกของที่นี่ดูเจียบหายไปเยอะ อาจเป็นเพราะน้ำเค็มที่เริ่มเข้ามา ส่วนบางพื้นที่ปลาช่อนปลาสร้าด โดยเฉพาะที่เกาะใหญ่ หายหน้าหายตาไปเลย ปกติปลาทั้งสองชนิดนี้ถ้านับคะแนนในเรื่องปริมาณถือว่าอยู่อันดับต้น ๆ ครับ ในช่วงเดือนหกเดือนเจ็ดเชื่อว่าปลาทั้งสองชนิดนี้จะกลับมาทวงคะแนนคืนได้อย่างแน่นอน สัตว์น้ำ

ที่จับได้ดู ๆ แล้วใจหายเหมือนกัน ปลานิล 20-30 กก. กุ้งก้ามกราม 100-110 กก. ปลาตุ๊กทะเล 10-15 กก./วัน

ทะเลน้อย...จับปลาชนิดอื่นได้น้อย ออกเรือชักจะไม่ค่อยคุ้มกับค่าน้ำมัน สีหน้ากรรยาออกไปทางคล้ำ ๆ บิด ๆ เบี้ยว ๆ ขอบกลชักจะไม่ค่อยดี แต่แห่ม...โชคดีหลาย ๆ มีปลานิลเป็นพระเอกขึ้นมาช่วย ทำให้สีหน้าของกรรยาเริ่มออกเป็นสีแดงอมชมพูบ้าง (ฮา ฮา ฮา) ที่ทะเลน้อยเดือนนี้จับปลานิลได้เยอะครับ ส่วนปลาชนิดอื่นยังคงทรงตัว และลดลงไปบ้าง ปลาโสด 50-60 กก. ปลานิล 70-80 กก. ปลาสร้าด 30-35 กก.

คูขุด...อยู่ในช่วงพักร้อนจริง ๆ สงสัยชาวประมงไปเที่ยวสงกรานต์ เพราะเห็นสัตว์น้ำที่จับได้น้อยมาก (ล้อเล่นครับ) เหตุที่ต้องพักร้อนไม่ใช่เพราะอากาศที่ร้อนจัดทะเลอุณ 40 องศาหรอกนะครับ แต่เป็นเพราะช่วงนี้มีตะไคร่น้ำเยอะมาก เครื่องมือประมงเต็มไปด้วยตะไคร่น้ำแทนที่จะเป็นกุ้ง ปลา ถ้าเป็น เช่นนี้ขอหยุดพักร้อนให้กุ้งปลาได้หายใจหายคอกันบ้าง (เออ...ถ้าทะเลสาบสงขลาของเรามีช่วงพักร้อนฤดูการก็ดีเหมือนกันนะ น้องกุ้งน้องปลา คงยิ้มกันหน้าบานเชียว)

ก่อนจบสภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา ขอฝากความห่วงใยจากทีมงานจดหมายข่าวสักนิดนะครับ อากาศร้อนจัดเช่นนี้ ต้องดูแลสุขภาพกันหน่อย ดื่มน้ำเยอะ ๆ งดกิจกรรมที่ต้องอยู่กลางแจ้งแดดนาน ๆ และที่สำคัญจิตใจต้องร่มเย็นครับ สวัสดิ์ดี

จับง...รายงาน

www.nicaonline.com, www.sklonline.com

www.nicaonline.com, www.sklonline.com

เลี้ยงปลาหน้าร้อน

จากสภาพอากาศในฤดูร้อนปีนี้ (มีนาคม - กรกฎาคม) ทำให้อุณหภูมิน้ำสูงขึ้นและน้ำมีปริมาณลดลง ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระชังในกระชังรอบๆ ทะเลสาบสงขลา โดยมีความเสี่ยงที่จะเกิดการตายยกกระชัง เนื่องจากในช่วงหน้าร้อนน้ำจะนิ่ง การไหลเวียนน้อย ปริมาณออกซิเจนในน้ำไม่เพียงพอ นอกจากนี้ อุณหภูมิน้ำที่เปลี่ยนแปลงสูงขึ้นนั้นจะเป็นสาเหตุสำคัญทำให้ปลาเลี้ยงไว้เกิดความเครียดอ่อนแอ และตายได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและบรรเทาความเสียหายที่จะเกิดขึ้น การที่เกษตรกรเตรียมตัวรับกับสถานการณ์ จึงเป็นทางออกที่ดีที่สุด โดยมีข้อแนะนำดังนี้

1. จับปลาที่ได้ขนาดออกจำหน่ายหรือบริโภคก่อน เพื่อลดปริมาณปลาในกระชังลง
2. ลดการให้อาหารลง เพื่อป้องกันน้ำเน่าเสีย
3. ทำความสะอาดกระชัง เพื่อให้ปลาสามารถไหลเวียนได้คล่องตัวมากขึ้น

4. ควรหลีกเลี่ยงการเคลื่อนย้ายปลาโดยไม่จำเป็น ยกเว้นการคัดขนาดปลา สามารถทำได้แต่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากจะมีผลกระทบกับการกินอาหารและการเจริญเติบโต

5. หมั่นสังเกตอาการต่างๆ ของปลาอย่างใกล้ชิด ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นปัจจัยที่ยากแก่การควบคุม แต่เราก็สามารถผ่อนหนักเป็นเบาได้โดยการทำตามคำแนะนำข้างต้นหรือท่านใดที่มีความพร้อมสูง สามารถติดตั้งเครื่องปั๊มอากาศช่วยเพิ่มออกซิเจนให้ปลาในกระชัง รับรองว่าสามารถผ่านวิกฤติหน้าร้อนไปได้อย่างแน่นอน นะ พี่น้อง!!!

อนุสรณ์ วัฒนันท์

<http://www.aquatoyou.com/>

กรมประมงทำทุกอย่างเพื่อ...ทะเลสาบของเรา

แต่พวกเราก็กินทุกวิถีทางเพื่อรักษาเพื่อ...ตัวเรา

แล้วทำไมเราไม่ทำเพื่อคนทะเล...ไร่ กรมประมงทำเพื่อส่วนรวมไม่ใช่ตัวเรา

เพื่อสักทีดี บ่ลงจนแลसानข่ารอใช่

ทำเพื่อส่วนรวม

เฮ้อ...ประสาชาวเล

จ่านง ธีราวุฒิ